

De jubelzang van de verlossing

Exodus 15:1-21

De lofzang uit Exodus 15 is in overeenstemming met de nieuwe positie waarin de Israëlieten waren gebracht aan de overzijde van de Zee. Het lied gaf uitdrukking aan de gevoelens die hierbij pasten en die de Heilige Geest in hen bewerkte. Het is een lofzang met een *profetisch* karakter, want ze omvat het volledige raadsbesluit van God ten aanzien van het volk Israël tot in het duizendjarig rijk (vs. 18), als de HERE voor altijd en eeuwig zal heersen. Deze lofzang heeft een tweeledig karakter: 1° voor Israël zelf; 2° de doorgang door de Rode Zee heeft ook typologische betekenis voor de positie van de christen. Zo is de uitlegging beter te begrijpen.

In de Schrift staat geen enkele lofzang zonder dat er sprake is van verlossing. Van de *engelen* wordt niet gezegd dat ze *zingen* (Luc. 2:13-14: “...*die God prees en zei*”; Openb. 5:11-12: “...*en zij zeiden met luider stem*”). Alleen *verloste* schepselen kunnen zingen, en dat laat meteen het ware karakter zien van het christelijke loflied. Het moet de uitdrukking zijn van de vreugde van het heil, het is een lofzang vanwege de kennis van de verlossing. “*Is iemand welgemoed? Laat hij lofzingen*” (Jak. 5:13). Dat wil zeggen dat zo iemand echt blij is vanwege de gekende verlossing. Hij vindt zijn vreugde in God als zijn Verlosser en spreekt dat dan ook uit in lofprijzing jegens Hem.

“*Toen zong Mozes met de Israëlieten de HERE dit lied en zij zeiden: Ik wil de HERE zingen*” (vs. 1). De Israëlieten zagen op dat ogenblik voor de eerste keer wat hun verlossing inhield, en zij bezongen dit in een lofzang. Wij zouden eigenlijk nooit andere liederen moeten zingen, want dan vergeten wij als christenen de ware bron van onze vreugde. Wij kunnen deze lofzang van twee kanten bekijken:

- 1° het algemene thema,
- 2° en de waarheden die het lied bevat.

Het thema is God Zelf en wat *Hij* gedaan heeft. Maar dat omvat veel dingen. De HERE wordt geopenbaard in het heil dat Hij bewerkt, de verlossing die Hij geeft: “*De HERE is mijn kracht en mijn psalm, Hij is mij tot heil geweest*” (vs. 2). Alleen door de verlossing kan God worden gekend. Tot op het kruis was Hij niet ten volle geopenbaard. Aan Israël openbaarde Hij Zichzelf

in de betrekking waarin dit volk tot Hem stond. Pas toen de verlossing volbracht was op Golgota – waarvan deze geschiedenis een beeld is – openbaarde Hij Zichzelf volledig, in alle facetten van Zijn Persoon. Maar hoe God Zichzelf in de verschillende bedelingen ook openbaart, Hij kan alleen worden gekend in de verlossing (in beeld of in werkelijkheid) en door de positie waarin deze de verlostten brengt. Israël kende Hem als Jahweh. Door genade kennen wij Hem als onze God en Vader, omdat Hij de God en Vader van onze Heer Jezus is. In elke bedeling blijft Hij steeds Degene die Zichzelf openbaart, en *dat* is ook het onderwerp van de lofzangen van de Zijnen. Want in alle eeuwen verheugen zij zich in Hem.

Er is ook het thema van het werk dat Hij heeft *gedaan*. Dat blijkt duidelijk uit de lofzang van Mozes en het volk: 1° het heil van het volk. 2° de vernietiging van hun vijanden. Elk vers van dit lied beschrijft de grootheid en de majesteit van Hem die hen had verlost. Zij bezongen Zijn overwinning en vergaten zichzelf tegenover deze verlossende macht: “*Ik wil de HERE zingen, want Hij is hoog verheven, het paard en zijn ruiter stortte Hij in de zee*” (vs. 1b). Zij maakten de HERE groot, omdat Zijn werken Hem verheerlijkten en tot Zijn eer strekten: “*Uw rechterhand, HERE, heerlijk door kracht, uw rechterhand, HERE, verpletterde de vijand*” (vs. 6). “*Wie is als U, onder de goden, HERE, wie is als U, heerlijk in heiligheid vreselijk in roemrijke daden, wonderbaar in Uw doen?*” (vs. 11).

Gelovigen van nu kunnen veel leren van dit eerste verlossingslied in de Bijbel. Het geeft aan wat voor karakter onze lofzang moet hebben, als wij samenkomen tot aanbidding in de kracht van de Heilige Geest. Deze eerste lofzang bevat de beginselen van de lof voor toekomstige geslachten. Laten wij deze lofzang dus biddend overdenken. Door de aspecten van dit lied te overdenken zien wij de volheid en verscheidenheid ervan. In de eerste plaats waren de Israëlieten nu verlost van hun vijanden: “*Zingt de HERE, want Hij is hoog verheven; het paard en zijn ruiter stortte Hij in de zee*” (het refrein van het lied). Tot op dat ogenblik wisten zij niet wat de verlossing inhield en kenden zij het heil niet (vs. 2, 13). In Egypte waren zij volkomen veilig voor de verderfengel, maar

zij waren nog niet *verlost*. Dat gebeurde pas toen zij uit Egypte waren geleid en voorgoed waren bevrijd van de macht van de farao, die een beeld van de satan is.

Ook nu kunnen wij dit soort *geestelijke* oefeningen hebben. Veel mensen weten dat hun zonden vergeven zijn op grond van het bloed van Christus, maar zij kennen zichzelf niet goed genoeg – de oude natuur die nog in hen is – of de macht van de satan die hen kwelt en hen onrustig maakt. Niet alleen verliezen zij daardoor de blijdschap van het heil die de vergeving hun schonk, maar zij worden door de moeilijkheden die hen van alle kanten omringen in een toestand van wanhoop en vrees gebracht. Gewetensnood en het besef van totale ongeschiktheid om iets goeds te doen of om de vijand te weerstaan, brengt hen dan tot de uitroep: “*Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit dit lichaam van de dood?*” (Rom. 7:24).

Daarna leren zij verstaan dat de Heer Jezus niet alleen hun zonden heeft afgewassen door Zijn kostbaar bloed, maar dat Hij ons door Zijn dood en opstanding uit de oude toestand heeft overgebracht in een geheel nieuwe positie, ontheven aan de macht van de dood en het oordeel. Als onze ogen daarvoor opengaan, zien wij dat wij helemaal bevrijd zijn van alles wat tegen ons was. Satan heeft zijn rechten verloren en hij heeft geen macht meer over ons. Wij zijn vrijgemaakt van de macht van de zonde. Onze boze natuur was al geoordeeld. Satan is overwonnen in de dood van Christus. Wij zijn verlost en daarom is ons hart vol lof en dank.

Deze volle zegen wordt door velen niet begrepen, maar hij is toch het deel van elke gelovige. Pas dan is er de volle zekerheid van het heil, vaste en onwankelbare vrede: als deze totale bevrijding wordt gekend en genoten. Door geestelijke groei kan men die zekerheid verkrijgen; maar ze is niet afhankelijk van ons gevoel, maar alleen van alles wat Christus is en wat Hij voor ons heeft gedaan. Deze zegen wordt dan ook aan ons in zijn totaliteit voorgesteld in het evangelie. Het is mogelijk dat iemand eerst leert dat zijn zonden vergeven zijn, maar er is een volledige verlossing tot stand gekomen, die in het evangelie aan iedere berouwvolle zondaar wordt aangeboden. Die waarheid moet men aanvaarden, anders valt men ten prooi aan twijfel en vrees. Dit is een verandering voor de blijdschap in de Heer en de kennis van de God van ons heil. Dan is er weinig vrijmoedigheid in het gebed, in de aanbidding en in de dienst. Maar als de waarheid van de verlossing wordt begrepen, zullen wij evenals het volk Israël ertoe worden gedrongen aan de hervonden blijdschap uiting te geven in onze lofzangen.

Er is meer, onze positie is totaal veranderd: “*U leidde in uw goedertierenheid het volk dat U verlost hebt; U leidde het door uw kracht naar uw heilige woonstede*” (vs. 13). De Israëlieten waren, wat betreft de nieuwe plaats die zij innamen, *tot God gebracht*. Maar op het ogenblik dat zij de woestijn introkken, kregen zij ook het karakter van *pelgrims*. Zij gingen op weg naar Gods heilige woning in het Beloofde Land. Dit komt

overeen met onze plaats als gelovigen in de Heer Jezus: “*Want ook Christus heeft eenmaal voor de zonden geleden, de Rechtvaardige voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen*” (1 Petr. 3:18). Dat houdt in dat wij nu tot God zijn gebracht in overeenstemming met alles wat Hij is. Hij heeft volkomen genoegdoening ontvangen door de dood van Christus en kan in ons volkomen vreugde vinden. Deze plaats ontvangen wij door *genade*, maar niet minder in *gerechtigheid*. Niet alleen zijn al de wezenskenmerken van God erbij betrokken, als Hij ons tot Zich brengt, maar Hij wordt hierdoor ook *verheerlijkt*. Dit is een ernstige gedachte. Als wij hierbij stilstaan, worden wij echter ook bemoedigd. Wij zijn nu reeds tot God gebracht. De grote afstand tussen God en ons – die blijkt bij het kruis, waar Christus tot zonde voor ons is gemaakt – is overbrugd. En onze plaats van nabijheid is zeker en vast op grond van de positie die Christus nu inneemt, verheerlijkt aan de rechterhand van God. Zelfs in de hemel zal onze positie niet dichter bij God zijn, want het is onze plaats *in Christus*.

Laten wij niet vergeten dat het genot van deze waarheid, zelfs het vermogen om haar te begrijpen, afhankelijk is van onze praktische geestelijke toestand. God zoekt bij ons een praktische toestand die overeenkomt met de positie die wij hebben ontvangen. Onze verantwoordelijkheid is in overeenstemming met onze voorrechten. Maar die praktische toestand kan er niet zijn, voordat wij onze *positie* kennen. Eerst moeten wij leren dat wij tot God zijn gebracht, om daarna te kunnen wandelen in overeenstemming met die hoge positie. Onze handel en wandel moet voortvloeien uit de plaats die wij hebben gekregen. Als wij de waarheid van onze positie voor God niet kennen, zullen wij in onze wandel of in ons gedrag ook niet eraan kunnen beantwoorden.

Vervolgens zien wij dat de plaats die Israël innam aan de overkant van de Rode Zee, ook de garantie was voor het volbrengen van heel Gods plan: “*U brengt hen en plant hen op de berg die uw erfdeel is; de plaats die U, HERE, tot uw woning gemaakt hebt; het heiligdom, HERE, door uw hand gesticht. De HERE regeert voor altoos en eeuwig*” (vs. 17-18). De macht van God, getoond bij de Schelfzee, garandeerde: (1) dat Hij al Zijn plannen met Israël zou uitvoeren en (2) dat die macht haar uiteindelijke bekroning zou vinden in Zijn eeuwige regering. Het geloof, dat door de kennis van de verlossing ons deel is, maakt zich die dingen eigen. Het verstaat de uitgestrektheid van Gods raadsbesluiten en ziet die alsof ze reeds zijn uitgevoerd. Vergelijk Romeinen 8 vers 30: “*En hen die Hij tevoren heeft bestemd, die heeft Hij ook geroepen; en die Hij heeft geroepen, die heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij heeft gerechtvaardigd, die heeft Hij ook verheerlijkt*”. God zou niet werkelijk God zijn, als Zijn plannen verijdeld zouden kunnen worden. Er zijn vijanden die zich verzetten tegen de wil van God, maar het geloof zegt: “*Als God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?*”

Israël zong het lied van Exodus 15, en Paulus riep in triomf uit: “*Wie zal ons scheiden van de liefde van*

Christus? Verdrukking, benauwdheid, vervolging, honger, naaktheid, gevaar of zwaard?" (Rom. 8:35, 38-39). De kracht van het bloed garandeert de uitvoering van al Gods raadsbesluiten. Het onthult alles wat Hij is in Zijn majesteit, waarheid, genade, liefde en almacht voor de Zijnen. Het is geen inbeelding, maar de eenvoud van het geloof om reeds van tevoren te genieten van de vervulling van het heil en de voltooiing van de verlossing. Wij minachten onze vijanden niet, maar meten hen af naar Gods grootheid. Wij zijn meer dan overwinnaars door Hem die ons heeft liefgehad. Dat is een grote troost. Wij kunnen genieten van de waarheid dat God handelt naar Zijn eigen kracht, tot eer van Zijn heerlijkheid.

De legers van de tegenstander (Edom, Moab of de Kanaänieten) konden proberen de weg naar de erfenis te belemmeren. Maar als God Zich verheft met macht, worden zij verstrooid als kaf in de wind. De uitkomst is zeker vanaf het begin, en de lofzang weerklinkt nog voordat er een stap in de woestijn is gezet. De afloop zal zijn tot eer van Hem, die Zijn volk heeft verlost: *"De HERE regeert voor altoos en eeuwig"* (vs. 18). *"Daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd en Hem de naam boven alle naam geschonken, opdat in de naam van Jezus zich alle knie zou buigen van hen, die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn, en alle tong zou belijden: Jezus Christus is Heer, tot eer van God de Vader!"* (Fil. 2:9-11).

Wat een vreugde zou dat voor ons moeten zijn. Hoewel wij in een onuitsprekelijke heerlijkheid zullen delen, zullen de gevolgen van de verlossing slechts dienen tot verheerlijking van de *Verlosser*. In deze verzen gaat het om Gods regering over de aarde, het eeuwige koninkrijk van Jahweh, de duizendjarige regering van de Messias, waarbij alle vijanden onder Zijn voeten worden gelegd. Het beginsel gaat echter veel verder, voor altijd en eeuwig, net als het werk op het kruis. Christus heeft Zichzelf vernederd en Hij is gehoorzaam geweest tot de kruisdood, en het gevolg is Zijn verhoging tot in alle eeuwigheid.

Nog iets. Alles wordt gezien in relatie tot Gods raadsbesluiten, maar vers 2 vormt een uitzondering: *"De HERE is mijn Kracht en Lied, en Hij is mij tot een Heil geweest; deze is mijn God; daarom zal ik Hem een liefelijke woning maken; Hij is mijns vaders God, dus zal ik Hem verheffen!"* (SV) ¹. Dit is iets anders dan *"het heiligdom, HERE, door uw hand gesticht"* uit vers 17. Dit laatste gaat over de vestiging van het koninkrijk en de tempel te Jeruzalem. Vers 2 noemt echter een tegenwoordige zaak: *"Daarom zal ik Hem een liefelijke woning maken"*. Dit is de tabernakel. In de volgende hoofdstukken zal dit ons duidelijk worden voorgesteld.

¹ De zanger gebruikt hier de uitdrukking 'liefelijke woning'. Het Hebr. woord 'navah' kan zowel verheerlijken of wonen c.q. verblijven betekenen (vgl. OLB). Vandaar dat de NBG-vert. zegt: "De HERE is mijn kracht en mijn psalm, Hij is mij tot heil geweest. Hij is mijn God, Hem verheerlijk ik, de God mijns vaders, Hem prijs ik".

Maar hier is voor het eerst sprake van het maken van een woning voor de HERE te midden van Zijn volk.

God had ook voor die tijd *heiligen*, maar geen *volk*. Hij woonde niet op aarde, vóórdat de verlossing was volbracht. Hij bezocht de heiligen en Hij openbaarde Zichzelf aan hen, maar Hij woonde niet voortdurend in hun midden. Dat gebeurde pas na de verzoening van de zonde door het bloed van het paaslam, en na de uittocht uit Egypte. Nadat Israël door de Schelfzee was getrokken, die symbolisch spreekt van de dood van Christus, en tevoorschijn was gekomen aan de overkant, werkte God de wens in het hart om Hem een woning te bereiden ². Vanaf het begin van de uittocht leidde de HERE hen. Hij ging voor hen uit, overdag in een wolkkolom en 's nachts in een vuurkolom. Maar in Egypte, op het terrein van de vijand, kon Hij geen woning hebben. Na de uittocht kon Hij Zichzelf met hen één maken op een nieuwe grondslag. Hij kon toen in hun midden wonen en Hij was daar hun God, en zij waren Zijn volk.

Zo is het nu ook voor ons als christenen. Na het verzoeningswerk van Christus, Zijn opstanding uit de doden en Zijn hemelvaart, vestigde God Zijn huidige woonstede op aarde in de Geest (Hand. 2; Ef. 2). En zo is het ook met de individuele gelovige. Na gewassen te zijn door het bloed van Christus, wordt zijn lichaam de tempel van de Heilige Geest. De waarheid die wij daaruit kunnen afleiden is deze: het wonen van God op aarde is gegrond op een volbrachte verlossing. Wat een voorrecht!

Hoewel de woestijn geen deel uitmaakte van de raadsbesluiten van God, liet Hij Israël toch 40 jaar erin rondtrekken. Wat een zegen was het voor de vermoeide pelgrims, op reis naar hun erfdeel, de woning van God in hun midden te hebben. Het was de plaats waar zij tot Hem konden naderen door middel van de priesterdienst, met offers en wierook etc. God was in het midden van de legerplaats. De gelovige Israëlieten werden bemoedigd door het zien van de tabernakel en de wolk, het teken van Gods tegenwoordigheid. Wij kunnen begrijpen dat Mozes niet zonder de HERE wilde optrekken (Ex. 33:15-16).

God heeft ook nu Zijn woning op aarde. Deze waarheid loopt in de verwarring van de christenheid gevaar over het hoofd te worden gezien. Ondanks onze gebreken woont God in het huis dat Hij heeft gebouwd, en Hij zal er blijven wonen tot de wederkomst van de Heer. Deze waarheid moet ons bemoedigen en vertroosten. Wij zijn verlost uit de sfeer en de macht van de satan en gebracht op het terrein van Gods tegenwoordigheid en kracht. Dit is de enige plaats van zegen op aarde. Gelukkig zijn zij die door genade deelgenoten ervan zijn geworden door de kracht van de Geest.

In de lofzang in Exodus 15 wordt geen gewone blijdschap uitgedrukt. Heel de legerplaats was ervan

² De gedachte daaraan kwam van God (Ex. 25:8). Het was de wens van de HERE te midden van Zijn verlost te wonen.

vervuld. Mirjam, de profetes, nam “*de tamboerijn in haar hand, en alle vrouwen gingen achter haar aan met tamboerijnen en in reidansen. En Mirjam zong hun ten antwoord: Zingt de HERE, want Hij is hoog verheven; het paard en zijn ruiters stortte Hij in de zee*” (vs. 20-21). Het is de eerste keer dat Mirjam bij haar naam wordt genoemd en wordt aangeduid als *profetes*. Zij had op het kistje gepast waarin Mozes had gelegen. Zij was het middel geweest waardoor het kind aan de moeder was teruggegeven. Zij had een ereplaats in Israël; niet alleen vanwege haar familiebanden met Mozes, maar ook door haar eigen gaven. Gods weg is het allen

te zegenen, die verbonden zijn met de Man van Zijn welbehagen en van Zijn raadsbesluiten.

Dit laat ons ook zien hoe belangrijk (geestelijke) familiebanden zijn. Hier was het de eer en het voorrecht van Mirjam aan het hoofd van de vrouwen te staan en de tolk te zijn van de gemeenschappelijke vreugde. Allen waren blij en drukten dat uit door muziek, reidans en zang. Het volk was verlost en het wist dit en sprak erover door lofzangen en dankliederen.

Oorsprong: [Le Messenger Evangélique](#) 1970-51

Titel: [Le cantique](#) de la délivrance

Oude Sporen 2011

